

Visszatérve a novellához, és az ott említett *Felszállott a páva...* kezdetű dalhoz, valószínű, hogy ez a novella a vers keletkezésének lehetséges magyarázatát adja. Hisz ide, Nagykárolyba vezet, ahová szintén az Ábris bácsi énekelte dal is. És itt állt, és ma is látható az iskolával szemben magasodó „ódon, vad vármegyeháza” szürke tömbje. Ide vezet tehát, vagy innen eredeztethető az új szeleket, új csodákat váró Ady hite is. A *Fölszállott a páva* című, és a népdalt idéző vers, amely 1907 márciusában született.

Zsoltározzatok!

Nagykárolyban a piaristákhoz adták szülei Adyt továbbtanulni. Itt bizonyára megtanulta a kotta olvasását is, és amikor „az ötödikes gimnazista Zilahra kertült, istentiszteleteken, az ősi református templom óhangú orgonájának segítségével a régi, elrongyolt kálvinista zsoltáros könyvekből” – a megszerzett kottaismerete alapján – énekelni is tudott.

„Többször észrevettem – írja Papp Viktor, aki kora ifjúságától haláláig ismerte Adyt –, hogy amikor mint kórusban dudorászó diák a zilahi orgona sípjai mögött meghúzódva...a régi kálvinista versezeteket olvasgatta valamelyik öreg-öreg templomos könyvből. (...) *Az Illés szekerén* kötetnek fenséges zsoltárai ezeknek az ősi könyveknek illatából fakadhattak.”

Ezután lépünk be a templomba: abba a kis kálvinista templomba, ahová Adyék is jártak Érmindszenten, vagy a zilahi templomba, ahová diákkorában járt, és ahol megismerte, és énekelte a zsoltárokat. Nem egy verse őrzi címében vagy formájában ezeknek emlékét. Kiragadva csupán néhányat sorolunk itt fel: *Mammon-szerzetes zsoltára; Vezeklő vigadozás zsoltára; Ha tanultunk zsoltárokat; Az Isten harsonája; A Sion hegy alatt*. Erről az utóbbiról azt írja monográfiájában Király István, hogy a kereső ember látszik itt az istenkeresőben: az az ember, aki „lámpát tartva reszkető kezében járt a reménytelenségben, a Sion hegy alatt, s ki akart küzdeni valamiféle nyugtató értelmet a sorsa számára.”¹⁵

E verse valószínűleg 1907 pesti karácsonyán íródott: „olyan napon, amikor zúgtak a templomba hívó ünnepi harangok szerte a városban, s a naptárak piros betűje is az Úrra figyelmeztetett.”

¹⁵ Király István: Ady Endre. Bp., 1970., II, 405.